

**ЖИТОМИРСЬКИЙ
АГРОТЕХНІЧНИЙ
ФАХОВИЙ
КОЛЕДЖ**

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СЕЛЕКЦІЯ ТА НАСІННИЦТВО ПОЛЬОВИХ КУЛЬТУР**

Галузь знань	20 «Аграрні науки і продовольство»	
Спеціальність	201 «Агрономія»	
Освітньо-професійний ступінь	Молодший бакалавр	
Викладач	Немерицька Людмила Вікторівна	
	Посада	Викладач
	Науковий ступінь	Кандидат біологічних наук
	Вчене звання	Доцент
	Контактний тел.:	097 648 41 46
	E-mail	luda.nemerizka72@ukr.net
	Робоче місце	Ауд. № 13
	Статус дисципліни	Нормативна дисципліна професійної підготовки (ННД. 10)
Час та місце проведення	Відповідно до розкладу	
Кількість кредитів	4 кредити (120 год)	
Форма контролю	Екзамен	
Сторінка дисципліни в Інтернеті	Житомирський агротехнічний коледж - Освітній портал (zhatk.zt.ua)	

Пререквізити навчальної дисципліни: знання дисциплін «Ботаніка», «Фізіологія рослин», «Грунтознавство та землеробство».

Постреквізити: викладання дисциплін «Технологія виробництва продукції рослинництва», «Органічне землеробство», «Агрохімія».

Характеристика дисципліни

Призначення навчальної дисципліни: усвідомлення прийомів і методів щодо створення і впровадження в сільськогосподарське виробництво високопродуктивних сортів і гібридів польових культур, які повинні відповідати вимогам інтенсивних технологій, характеризуватись комплексом господарсько-цінних ознак, бути відносно стійкими проти шкідливих мікроорганізмів, несприятливих умов навколишнього середовища та бути придатними до

механізованого збирання, задовольняючи при цьому вимоги харчової промисловості.

Мета викладання навчальної дисципліни – вивчити методи щодо створення сортів і гібридів польових культур в поєднанні з високим потенціалом урожайності, якості продукції, стійкості до шкідливих мікроорганізмів, різним змінам природно-кліматичних умов, придатних для вирощування на основі інтенсивних технологій, а також удосконалення організації насінництва з метою покращення якості насіння.

Задачі курсу – відповідно до Освітньо-професійної програми здобувачі освітньо-професійного ступеня вищої освіти «Молодший бакалавр» зі спеціальності 201 «Агрономія» повинні

знати:

- основи генетики;
- основні методи селекції;
- організацію селекційного процесу;
- районовані сорти вирощуваних культур своєї ґрунтово - кліматичної зони;
- загальні питання насінництва;
- інтенсивні технології вирощування насіння сільськогосподарських культур;

уміти:

- проводити цілеспрямовану гібридизацію з метою отримання сортів і гібридів польових культур з комплексом господарсько-цінних ознак;
- своєчасно запроваджувати в господарствах різних форм власності сортозаміну і сортооновлення;
- працювати з насінницькою документацією;
- організовувати процеси очищення, сушіння і сортування насіння.

Навчальна дисципліна направлена на досягнення компетентностей Освітньо-професійної програми:

Загальні компетентності (ЗК):

- Здатність застосовувати, зберігати моральні, культурні, наукові цінності на основі розуміння історії, розвитку суспільства, техніки, технологій у практичній діяльності (ЗК 02).
- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями та пошуку (ЗК 06).
- Здатність генерувати нові ідеї (креативність) (ЗК 07).
- Здатність до збереження навколишнього середовища та природних ресурсів (ЗК 11).

Фахові компетентності (ФК):

- Здатність використовувати базові знання з агрономічних дисциплін: рослинництва, землеробства, селекції і насінництва, технологій вирощування сільськогосподарських культур, агрохімії, агрометеорології, плодівництва, овочівництва, ґрунтознавства, з механізації в рослинництві, фітопатології та інших (ФК 05).

- Здатність вирощувати сільськогосподарські культури та здійснювати технологічні операції з первинної переробки і зберігання продукції (ФК 06).

- Здатність до знання і розуміння основних біологічних і агротехнологічних концепцій, правил і теорій, пов'язаних з вирощуванням сільськогосподарських та інших рослин (ФК 07).

- Уміння застосовувати знання та розуміння фізіологічних процесів сільськогосподарських рослин для розв'язання виробничих технологічних задач (ФК 08).

- Здатність до активної участі у дослідженнях, експериментуванні, моделюванні та прогнозі при науково-обґрунтованому вирощуванні сільськогосподарських культур з метою впровадження нових інноваційних технологій у виробництво, а також охорони навколишнього природного середовища. (ФК 14).

Навчальна дисципліна направлена на забезпечення програмних результатів навчання:

- Здатність демонструвати наукові та практичні знання і розуміння основ агрономії, соціалізації особистості, економіки й права (ПРН 01).

- Розуміти причинно-наслідкові зв'язки розвитку сільськогосподарської галузі, потреби суспільства, уміння їх використовувати в професійній і соціальній діяльності з впровадженням сучасних науково-технічних і культурних досягнень світової цивілізації (ПРН 02).

- Здатність володіти на операційному рівні методами спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, а також культивування об'єктів і підтримання стабільності агроценозів із збереженням природного різноманіття (ПРН 07).

- Здатність демонструвати знання і розуміння дисциплін професійної підготовки (агрометеорології, агрохімії, ґрунтознавства, землеробства, ентомології, фітопатології, меліорації земель, кормовиробництва та луківництва, механізації виробничих процесів, рослинництва, селекції і насінництва, технології зберігання і переробки продукції рослинництва та інших) в обсязі, необхідному для спеціалізованої професійної роботи у галузі сільськогосподарського виробництва (ПРН 08).

- Здатність кваліфіковано проектувати й організовувати технології вирощування насінневого та посадкового матеріалу сільськогосподарських культур відповідно до встановлених вимог (ПРН 09).

- Здатність координувати, інтегрувати й удосконалювати організацію виробничих процесів у сільськогосподарському виробництві (ПРН 11).

- Здатність організовувати результативні і безпечні умови роботи (ПРН 13).

- Вдосконалювати знання і навички за допомогою довідкової та нормативної літератури, відповідної документації для вирішення виробничих завдань, пов'язаних з професійною діяльністю (ПРН 14).

- Приймати ефективні рішення для підвищення ефективності технологічних процесів (ПРН 18).

- Розробляти, планувати та впроваджувати еколого-обґрунтовані технології та аналізувати результати їх впровадження (ПРН 20).

План вивчення навчальної дисципліни

№ тижня	Назва теми	Форма вивчення та кількість годин	Завдання до самостійної роботи студента (СРС)
1	Роль селекції в створенні нових сортів та її зв'язок з іншими науками	Лекція (2 год), практичне заняття (2 год), СРС (4 год)	Економічна ефективність селекції, перетворення її на безпосередній засіб виробництва. Розвиток і досягнення селекції в Україні
2	Вчення про сорт і вихідний матеріал	Лекція (4 год), практичне заняття (4 год), СРС (4 год)	Роль сорту та гібриду в інтенсифікації землеробства. Поняття про сорт, гібрид. Поняття про вихідний матеріал у селекції рослин. Світові центри походження і формотворення культурних рослин
3	Поняття про адаптивну селекцію	Лекція (2 год), практичне заняття (2 год), СРС (6 год)	Еколого-генетичні проблеми сучасного рослинництва. Основні типи адаптації рослин. Проблеми адаптивної селекції
4	Гібридизація як метод створення селекційного матеріалу	Лекція (4 год), практичне заняття (4 год), СРС (6 год)	Методика і техніка схрещування при гібридизації. Принципи підбору батьківських пар для схрещування. Особливості внутрішньовидової і віддаленої гібридизації
5	Поліплоїдія як метод створення селекційного матеріалу. Роль добору в селекції рослин	Лекція (4 год), практичне заняття (4 год), СРС (6 год)	Класифікація поліплоїдів. Експериментальне одержання поліплоїдів. Використання автоплоїдів у селекції.

			Використання алополіплоїдів у селекції. Гаплоїдія і селекція
6	Наукові основи насінництва.	Лекція (4 год), практичне заняття (2 год), СРС (6 год)	Етапи розвитку насінництва в Україні. Організація насінництва за кордоном
7	Сортові та врожайні властивості насіння	Лекція (2 год), практичне заняття (4 год), СРС (6 год)	Сорт і гетерозисний гібрид як об'єкти насінництва. Залежність рівня врожайності від якості насіння. Різноманітність насіння та її значення в насінництві
8	Система насінництва польових культур	Лекція (4 год), практичне заняття (4 год), СРС (6 год)	Система насінництва зернових культур. Система насінництва багаторічних трав. Система насінництва соняшнику. Система насінництва картоплі
9	Сортозаміна і сортооновлення	Лекція (4 год), практичне заняття (4 год), СРС (6 год)	Поняття про сортозаміну, її вплив на врожайність сільськогосподарських культур. Строки сортооновлення та врожайність сільськогосподарських культур
10	Технологія виробництва насіння в первинних ланках насінництва	Лекція (2 год), практичне заняття (2 год), СРС (6 год)	Методи і схеми виробництва еліти польових культур. Насінництво культур, що розмножуються вегетативно

Література Основна

1. Васильківський С. П., Кочмарський В. С. Селекція і насінництво польових культур : підручник. Біла Церква, 2016. 376 с.
2. Державний реєстр сортів рослин, придатних до поширення в Україні на 2020 рік. URL: <http://sops.gov.ua/reestr-sortiv-roslin>

3. Донець М. М. Насінництво з основами селекції : навчальний посібник. Київ, 2007. 337с.

4. Зозуля О. Л., Мамалига В. С. Селекція і насінництво польових культур. Київ, 1993. 186 с.

5. Молоцький М. Я., Васильківський С. П., Князюк В. І., Власенко В. А. Селекція і насінництво сільськогосподарських рослин : підручник. Київ : Вища школа, 2006. 463 с.

6. Молоцький М. Я., Васильківський С. П., Князюк В. І. Селекція та насінництво польових культур : практикум. Біла Церква, 2008. 192 с.

7. Молоцький М. Я., Бугайов В. Д., Васильківський С. П. Спеціальна селекція польових культур : навчальний посібник. Біла Церква, 2010. 368 с.

Додаткова

8. Насінництво й насіннезнавство сільськогосподарських культур / За ред. М. М. Гаврилюка. К. : Аграрна наука, 2003. 238 с.

9. Насінництво й насіннезнавство польових культур / За ред. М. М. Гаврилюка. К.: Аграрна наука, 2007. 216 с.

10. Спеціальна селекція і насінництво польових культур : навчальний посібник / За ред. акад. В. В. Кириченка. Харків, 2010. 462 с.

11. Чекалін М. М., Тищенко В. М., Баташова М. Є. Селекція і генетика окремих культур : навчальний посібник. Полтава, 2008. 368 с.

12. Шемавн'юв В. І., Ковалевська М. І., Мороз В. В. Насінництво польових культур: навчальний посібник. Дніпропетровськ: ДДАУ, 2004. 232с.

Контроль знань. Планується проведення поточного контролю під час аудиторних занять, контроль якості виконання СРС; рубіжного контролю у формі захисту практичних робіт; підсумкова атестація у формі екзамену.

Поточний контроль - 20 %

Контроль СРС - 20 %

Захист ПР - 30 %

Підсумковий контроль – 30 %

Поточний і рубіжні контролю не менше 60 %. Підсумковий контроль не менше – 30 %.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Курс передбачає індивідуальну та групову роботу, обов'язковість відвідування занять, активну участь в обговоренні питань, попередню підготовку до лекцій і практичних занять. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Якщо здобувач вищої освіти відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час консультації викладачу. Під час роботи над індивідуальними завданнями недопустимо порушення академічної доброчесності.